

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

63. An, si invasus, etiam Nobilis possit fugere, & occidat aggressorem,
teneatur ad restitutionem? Ex p. 5. tr .4. r .48.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

aggressus uti iure suo defendendi, & inuasorem occidere.

3. Tertia opinio distinguit. Vnde Fernandez in *exam. Theol. moral.* p. 1. c. 14. §. 1. n. 13. sic ait. Dico igitur cum facilis erit recuperatio per iudicem, illicitum est raptorem occidere. Ita Sor. §. 1. art. 8. cum plurimis Theologis & Iuristis, quos refert. Illicitum, inquam, contra charitatem, quæ iubet leue damnum pati pro euitando maiori, aut saltem maximo proximi; sed leue damnum est, breui tempore carere rebus suis, maximum verò malum vitæ orbitas; ergo ex charitate tenetur quis gergere breui spatio suis rebus, ut deuitet alterius occisionem. Illicitum etiam est contra iustitiam, quia nemini ex officio licet inferre grauissimum damnum proximo pro euitando leui suo, alioqui pro terentio liceret raptorem occidere.

4. Dico secundò. Cùm difficilissima speraretur ablatarum rerum recuperatio per iudicem, tunc si aliter quam occidendo non posset quis sua comparare, liceret occidere furem. Ita Fernandez & Malderus in 2. 2. *tract.* 3. c. 1. *dub.* 13. §. *dico quinto.*

5. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles, sed ego secundæ Caietani magis adhaereo, quam etiam tenet Lessius *lib.* 2. c. 9. *dub.* 11. *num.* 71. & Rebellius p. 2 *lib.* 3. q. 12. *num.* 10. vbi docet non peccare contra iustitiam, ac proinde non teneri ad restitutionem, si quis occiderit inuasorem rerum suarum, etiamsi eas iudicialiter, si illum non occideret, postea posset recuperare. Et ratio est, quia inuasor nullum ius iustitiæ habet, ut domino inuito res suas accipiat, sed iniuste eas inuadit. Ergo iuste eas defendere quis posset etiam cum detrimento ipsius inuasoris.

RESOL. LXIII.

An, si inuasus, etiam Nobilis, possit fugere & occidat aggressorem, teneatur ad restitutionem? Ex part. 5. tr. 4. Res. 48.

§. 1. **A**firmatiuè respondet Rebellius p. 1. *lib.* 3. q. 12. n. 6. vbi sic ait: Teneretur nihilominus fugere laicus etiam nobilis, si aggressori præbuisset vehementem occasionem aggressoris per magnam iniuriam. Ita ille, cum aliis.

2. Verùm mihi contraria sententia magis placet, quam tueretur Lessius *lib.* 2. *cap.* 9. *dub.* 21. n. 136. Molina *de iust.* tom. 4. *tract.* 3. *disp.* 8. & Becanus in 2. 2. *D. Thom.* q. 62. *de restit.* q. 9. *concl.* 3. vbi sic ait. Qui inuasus ab altero potest fugere, vel aliter declinare, etsi id non faciat, se debita moderatione se, vel sua defendens occidat inuasorem, non tenetur ad restitutionem. Ratio est, quia non peccauit contra iustitiam, sed contra charitatem, non enim ex iustitia tenebatur fugere, vel à via declinare. Confirmatur, quia nemo ex sua malitia, qua vult alterum inuadere, acquirit ius in illum; quo illum obliget ad fugam, ita ut nisi fugiat, vel patiatur se interfici, censetur ipsi facere iniuriam, sed solum tenetur fugere ex charitate, si sine honoris dispendio possit. Ita Becanus.

3. Nec valet dicere cum Rebellio, quòd præbuit vehementem occasionem aggressori per contumelias, vel alios modos grauer iniuriosos: nam respondeo cum Fausto in *specul. Confess. disput.* 25. q. 10. *numer.* 2. & aliis, quòd licet inuasor habuerit occasionem aggradiendi, iniustitiam tamen, & peccatum committit in aggressione, & licet inuasus peccauerit in occasione, quam dedit inuasori, nihilominus postea iuste defendit se ab eo: ergo si eum occidat, non facit ei iniuriam, ac proinde non peccat contra iustitiam, & ideo ad nullam restitutionem tenetur, sed se habet illud homicidium tanquam per accidens, & mediante alte-

rius malitia proueniens occasione iniuriæ illata. Sed hæc doctrina militet in Clericis, dicemus in sequenti resolutione.

RESOL. LXIV.

An Religiosus, vel Clericus nolens fugere, si occidat inuasorem, peccet contra iustitiam, ita ut teneatur restituere?

Et an ut supradicti auertant graues ictus baculi, vel pugni inferendos, vel ob leuem alapam vitandam, possint inuasum occidere inuasorem, & non teneantur restituere, etiam si possint, siue fuga sit dedecori, siue non, teneantur ad restitutionem? Ex part. 5. tr. 4. Res. 49.

§. 1. **P**eccare contra iustitiam, & teneri ad restitutionem, docet Petrus Nauarra *de rest. lib.* 2. c. 22. *num.* 389. In Clericis enim locum non habet defensio honoris, cùm enim humilitatem, modestiam, ac mansuetudinem profiteantur, nullum ei dedecus accersit ex aliorum contumeliis, aut ex eo quòd fugiant, sed potius gloria & bonum nomen, neque pati habentur, sed magis potius; quòd, ut dictum est, non accidit in viro nobili seculari: ergo, &c. Et ita hanc sententiam docet etiam Rodriguez in *sum. tom.* 1. c. 220. n. 13. vbi sic ait. [Nos est licito a los Clerigos herir o matar a los que los acometen por defender su honra, antes o despues que han recibido la injuria, assi lo tienen los autores alegados, afirmando que no solamente pecan contra la religion de su estado, mas aun contra la justicia, y assi estan obligados a restitution como verdaderos homicidas, por que en ellos no ay, ni milita la razon de la defension de la honra pues huyendo no la pierden, antes la ganan, ya que profesan humildad conforme su estado.] Sic ille.

2. Verùm non desinat hic adnotare Lessius *lib.* 2. c. 9. *dub.* 22. *num.* 86. docere supradictos in tali causa peccare quidem contra charitatem, non autem contra iustitiam, atque ideo ad restitutionem non teneri, maxime si vita, vel fortunæ inuadantur; non enim ex iustitia tenetur fugere, & hæc bona talia sunt, ut possint ea defendere. Idem dicendum si graues ictus baculi, vel pugni inferendi, quia ut hos auertat, potest se tueri. Ita Iul. Clar. *de homicidio*, n. 32. vbi generatim docet, inuasum non teneri fugere, etiam si possit, siue fuga sit dedecori, siue non, dicitque esse communem opinionem inter Iurisperitos, quòd intellige non ita teneri ut peccet contra iustitiam, si se defendat: videtur tamen peccare contra iustitiam si ob legem alapam vitandam occidat, quiares, quam defendit, magni momenti non censetur, ac proinde non videtur ei esse ius, causa illius retinendæ tantum malum irrogandi. Ita Lessius *loc. cit.* & post illum Tannerus *tom.* 3. *disp.* 4. q. 8. *dub.* 4. *numer.* 78. Hurtado & Mendoza in 2. 2. *vol.* 1. *disp.* 17. *sect.* 16. §. 135. & *sect.* 21. §. 162. Becanus *de iust.* in 2. 2. *D. Thom.* q. 9. *de restit.* *concl.* 3. vbi docet, quòd in nostro casu Ecclesiasticus lege iustitiæ non tenetur magis, quam secularis.

RESOL. LXV.

An si vir infima conditionis, vel vir Ecclesiasticus, nolens arripere fugam, sed resistat & occidat inuasorem, non solum peccet, sed teneatur ad restitutionem?

Et verum prædicti Clerici, & Religiosi, aut etiam infima conditionis homines, qui alapa percussus, et fuisse, aut quocumque alio modo inuasus non sibi consulant fugere ante acceptam alapam, & iniuriam, sed de recuperatione, & occidant inuasorem, peccentne mortaliter contra iustitiam, vel solum contra charitatem? Ex p. 8. tr. 7. & Milic. Res. 49. §. 1. Nouilli